

Crna Gora
VLADA CRNE GORE
Broj:07-483/2
Podgorica, 28. februar 2019. godine

	
CRNA GORA SKUPŠTINA CRNE GORE	
PRIMLJENO:	4. III 20 19 GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	00-71/18-4/4
VEZA:	
EPA:	523 XXVI
SKRAĆENICA:	PRILOG:

SKUPŠTINA CRNE GORE
Gospodin Ivan Brajović, predsjednik

PODGORICA

Vlada Crne Gore, na sjednici od 21. februara 2019. godine, razmotrila je Predlog rezolucije o reindustrijalizaciji Crne Gore, koji je Skupštini Crne Gore podnijela grupa poslanika, a Skupština dostavila Vladi radi davanja mišljenja.

S tim u vezi, Vlada daje sljedeće

MIŠLJENJE

Imajući u vidu da su ciljevi i strateška opredeljenja industrijskog razvoja Crne Gore definisani u Industrijskoj politici Crne Gore do kraja 2020. godine, u pogledu prvog dijela uvodnog teksta Predloga rezolucije koji se odnosi na potrebu kreiranja uslova za povećanje konkurentnosti crnogorske ekonomije i industrije, Vlada izražava stav da je većina iznijetih ocjena već razmatrana prilikom izrade ovog važnog strateškog dokumenta i zaključuje da su predmetne teme adresirane na adekvatan način.

U tom smislu, Vlada ističe da su važećom industrijskom politikom, koju je donijela sredinom 2016. godine, definisani strateški okviri i prioriteti razvoja industrije, koji imaju realnog osnova da se ostvari i omogući otvaranje novih radnih mjesta, veći prihodi i bolji životni standard, kao i ubrzan inovativni razvoj svih regiona. Kroz jednogodišnje akcione planove, koji predstavljaju osnovni instrument za sprovođenje politike, realizuje se gotovo 70 mjera i aktivnosti koje imaju direktan uticaj na povećanje bruto dodate vrijednosti, zaposlenosti, izvoza, rješavanja pitanja regionalnog razvoja i strukturnog usklađivanja privrede. U skladu s utvrđenim ciljevima i aktivnostima Industrijske politike, u kontinuitetu se sprovode aktivnosti na boljoj valorizaciji potencijala crnogorske industrije, posebno prerađivačke

industrije. U tom kontekstu, evidentan je pomak u pravcu ciljanog industrijskog razvoja i efikasnijeg usmjeravanja državne podrške, kroz raznovrsne programe za unapređenje konkurentnosti i privlačenje investicija, koji se odnose na obezbjeđivanje povoljnih kreditnih linija i faktoringa, podsticaje za direktne investicije, podršku za uvođenje standarda i formiranje klastera, podršku za modernizaciju i inovacije u proizvodnji, kojim se zajedno s mjerama i programima u oblasti tržišta rada, obrazovanja i nauke doprinosi stabilnom i održivom razvoju prerađivačke industrije odnosno industrije u cjelini.

U odnosu na drugi dio uvodnog teksta Predloga rezolucije, koji se odnosi na loše ocjene stanja u sektoru industrije, Vlada smatra da navedeno isključivo ima političku konotaciju, te da se akcenat stavlja na nepotpune i netačne informacije o načinu sprovedenih procesa privatizacije, pojedine aktere u sektoru industrije i stručni kadar u Crnoj Gori, koji nesumnjivo aktivno kreira uslove za povećanje konkurentnosti crnogorske industrije i ekonomije u cjelini. Dodatno, uvažavajući dosadašnje rezultate Vlade Crne Gore, ocjene koje se odnose na kadrovski potencijal Vlade odnosno Ministarstva ekonomije, kao i ocjene koje se odnose na kvalitet ključnih strateških dokumenata, smatramo krajnje nekorektnim i prije svega, netačnim.

Predlog rezolucije obuhvata 11 tačaka, na koje su u daljem tekstu dati pojedinačni komentari, kao i generalni zaključak.

Tačka 1: Vlada je već, prilikom izrade Industrijske politike Crne Gore do kraja 2020. godine, razmotrila strukturu crnogorske ekonomije, koja se, evidentno, znatno promijenila tokom posljednjih 15 godina, a rezultat je stanje u kojem je nivo ekonomske aktivnosti prvenstveno zavisio od uslužnih sektora, dok je sektor industrije imao znatno manji doprinos u stvaranju nove vrijednosti. U tom kontekstu je i definisana politika koja u svom fokusu nema samo sektor industrije u užem smislu (vađenje ruda i kamena, prerađivačka industrija i snabdijevanje električnom energijom), već okvir i usmjerenje industrijske politike čine smjernice i principi Industrijske politike EU i preporuke za region Zapadnog Balkana. S tim u vezi, ovaj sektor se usmjerava na povezivanje s drugim relevantnim sektorima (uslužni sektor, građevinarstvo) kako bi se stvorili novi izvori ekonomskog rasta, podstakla resursna efikasnost i omogućila modernizacija industrije prema proizvodnji s većom dodatom vrijednošću

Tačka 2: U vezi s potrebom kontrolisanja eksploatacije i izvoza rude i drvene sirovine, Vlada ističe da se kontroliše na način što se eksploatacija prirodnog bogatstva, osim što se zakonski uređuje, u potpunosti sprovodi

planski. Ujedno, Vlada sprovodi sve dodatne radnje u cilju uređenja i otklanjanja prepoznatih slabosti u oblasti zaštite prirodnih resursa.

Tačka 3: Povodom važnosti procesa deindustrijalizacije i činjenice da kontinuirana deindustrijalizacija utiče na znatne rizike u smislu sektorske neuravnotežene, nedovoljno diverzifikovane i ekonomije osjetljive na eksterne ekonomske šokove, Vlada ističe da je navedeni proces, takođe, bio predmet detaljne i opširne analize prilikom izrade Industrijske politike. U tom smislu, vodeći se isključivo prepoznatim prioritetima, poput potrebe podsticanja rasta i razvoja preduzeća, uspostavljanja preduslova za efikasnije korišćenje raspoloživih resursa i razvoja potrebne infrastrukture, kao i jačanja inovativnosti, definisani su strateški ciljevi predmetne politike. Dakle, navedeni stav je prepoznat u aktuelnom strateškom dokumentu, a kroz brojne mjere i programske aktivnosti intenzivno se radi na prevazilaženju evidentiranog stanja.

Tačka 4: U vezi s pitanjem reindustrijalizacije Crne Gore, koje, prema navodima u Predlogu rezolucije, treba definisati kao pitanje od najvećeg nacionalnog interesa, Vlada kroz Industrijsku politiku ovo pitanje posmatra u kontekstu uspostavljanja moderne industrije kao pokretača ukupnog ekonomskog razvoja. U tom smislu, implementacija velikog broja programa i aktivnosti kojima se podstiče preduzetništvo, inovativnost, investicije i tehnološka modernizacija omogućava kreiranje novih industrijskih proizvoda, procesa zasnovanih na savremenim tehničko-tehnološkim dostignućima, razvoj novih industrija u nastajanju i njihovo grupisanje u klastere, uz istovremeni prelazak na ekonomiju zasnovanu na znanju. Istovremeno, kroz povezanost sektora industrije s pratećim sektorima, uz podršku naučnih institucija i jačanjem veza između ekonomije i istraživačke zajednice, dodatno se doprinosi modernizaciji crnogorske industrije, koja je, takođe, prepoznata mjerama Industrijske politike, koje se implementiraju uz podršku nacionalnih i EU fondova.

Tačka 5: S obzirom na značaj konkretno prerađivačke industrije, kako za sektor industrije, tako i za cjelokupnu ekonomiju, na predlog Ministarstva ekonomije, Vlada Crne Gore donijela je Strategiju razvoja prerađivačke industrije Crne Gore 2014–2018. Mjere koje su bile predmet primjene ove strategije, od momenta usvajanja sveobuhvatne industrijske politike sadržane su u akcionim planovima Strategije, a usmjerene su na proširenje i ubrzanu modernizaciju postojećih i razvoj novih kapaciteta, istraživanja, nove investicije i inovacije uz povoljan poslovni ambijent. U skladu s navedenim i već ranije prepoznatom potrebom povećanja konkurentnosti i produktivnosti, odlučeno je da transformacija industrije bude zasnovana na značajnim investicijama u prerađivačku industriju usmjerenu ka višim

fazama prerade, znanju i vještinama, istraživanju i razvoju. Stoga Vlada smatra da je predmetna tema adekvatno obrađena, te da se potrebne aktivnosti sprovode u kontinuitetu.

Tačka 6: U vezi sa stavom u ovoj tački, kojim se nalaže da pravosudni organi preispitaju osnovanost dostavljenih tužbi i mnoge druge indicije o protivzakonitim radnjama u industrijskom sektoru, te da ih procesuiraju po hitnom postupku, Vlada smatra da pravosudni organi u Crnoj Gori obavljaju svoj posao u skladu sa zakonom, te da će svaka tužba, ukoliko je osnovana, biti procesuirana saglasno proceduri. Takođe, Vlada smatra da ugovori iz privatizacionih procesa (ukoliko je riječ o njima, jer nije eksplicitno navedeno koji ugovori su u pitanju) nijesu zaključeni na protivzakonit način i na štetu Crne Gore već u skladu sa zakonima koji regulišu proces privatizacije. Ukoliko postoje indicije da takvi ugovori postoje, prijavom treba ukazati na takve ugovore i radi procesuiranja kod nadležnih državnih organa.

Tačka 7: U vezi sa stavom da Skupština poziva Vladu, akademsku zajednicu, industrijski sektor, medije, strukovna udruženja i druge institucije da svoje kapacitete podrede ostvarivanju dinamične inovativne politike u Crnoj Gori, Vlada ističe da je, prilikom izrade politike, formirala Međuresorni radni tim za izradu i implementaciju Industrijske politike, čime se na sveobuhvatan način pristupilo izradi politike, uspostavio okvir za integraciju i koordinaciju sektorskih strategija, ali i krovnih strateških dokumenata. U procesu izrade realizovane su i brojne konsultacije s predstavnicima privatnog sektora, kao i relevantnim akterima iz domena obrazovanja i inovacija, dakle, svim relevantnim učesnicima koji daju doprinos modernizaciji industrije, čime je obezbijeđena njihova potpuna uključenost u proces njene implementacije. Ujedno, ostvarena je dugoročna i kvalitetna komunikacija s predstavnicima EK i time obezbijeđena usklađenost s industrijskom politikom EU.

Tačka 8: U odnosu na zahtjev o neophodnosti stvaranja pretpostavki za optimalan i dugoročno održiv i pametan razvoj nove konkurentne industrije s većom dodatnom vrijednošću, Vlada ističe da su koncepti održivog rasta i unapređenja konkurentnosti integrisani s ciljevima i mjerama Industrijske politike kao strateškog dokumenta. Samim tim, kroz uspostavljen institucionalni okvir odnosno saradnju i koordinaciju aktivnosti različitih institucija i aktera privatnog i javnog sektora, u saradnji s privredom i ostalim ključnim partnerima, kreiraju se i sprovode sve mjere Industrijske politike usklađene s navedenim konceptima rasta i razvoja, što ukazuje da su već uključeni svi koji, na bilo koji način, mogu i treba da doprinesu ispunjenju zadatih ciljeva.

Tačka 9: Kada je u pitanju definisanje konkretnih sektora na kojima treba da se bazira prioritetni industrijski razvoj, Vlada ističe da su, nakon detaljnih analiza performansi u prethodnom periodu, doprinosa BDP-a i raspoloživosti resursa koji mogu biti efikasnije iskorišćeni, kroz politiku već identifikovani i grupisani sektori od ključnog značaja za industriju i ekonomiju Crne Gore. Dakle, sektori u kojima Crna Gora posjeduje komparativne prednosti s jakim potencijalom za povećanje izvoza su energetika, prehrambena industrija, metalna industrija, drvna industrija i turizam i s njima povezani sektori koji podržavaju industrijski razvoj (građevinarstvo i saobraćaj, informaciono-komunikacione tehnologije i poslovne usluge), što ukazuje da navedeni zahtjev ne donosi nikakve novine koje već strateški nijesu prepoznate.

Tačka 10: U odnosu na navode koji se odnose na personalni sastav Vlade Crne Gore, kompetentnost i profesionalizam, kao i u slučaju uvodnog dijela Predloga rezolucije, može se zaključiti da navedeno, kao i ostvareni rezultati u ovoj oblasti, u potpunosti demantuju te navode.

Tačka 11: U odnosu na predlog 14 konkretnih mjera koje su bazirane na prethodno definisanim zahtjevima, Vlada ističe sljedeće:

Budući na istaknuto, u cilju razvoja industrije i konkurentnosti crnogorske ekonomije, Vlada Crne Gore, aktivno sprovodi Industrijsku politiku Crne Gore do kraja 2020. godine. Od početka primjene politike, a nakon definisanja aktivnosti i institucija u čijoj nadležnosti je realizacija tih mjera, tokom 2016. godine realizovano je 50 razvojnih programa, projekata i aktivnosti za čiju primjenu je utrošeno preko 268,5mil.€, a u 2017. godini 68 razvojnih programa, projekata i aktivnosti za čiju realizaciju je utrošeno preko 289,6 mil. €. Takođe, u toku je izrada izvještaja za 2018. godinu, u kojem je, u skladu s Akcionim planom, planirana realizacija 63 razvojna programa, projekta i aktivnosti uz planiranih 276,3mil.€ za njihovu realizaciju. Dakle, konkretne mjere i aktivnosti za koje se Vlada Crne Gore opredijelila u ovoj oblasti sastavni su dio jednogodišnjih akcionih planova, koje Ministarstvo ekonomije, u saradnji s Koordinacionim tijelom za implementaciju Industrijske politike, priprema na godišnjem nivou, o čijoj implementaciji u kontinuitetu izvještava Vladu i cjelokupnu javnost Crne Gore.

Konkretno, u odnosu na 14 mjera/podtačaka, Vlada zadržava pravo da se o predlozima sadržanim u prve dvije podtačke ne izjašnjava. O naredne tri podtačke odnosno u vezi s osnovanjem Instituta za razvoj Crne Gore, Crnogorske razvojne banke i jednočlanog akcionarskog društva u državnom vlasništvu „Industrija Crne Gore“ AD, Vlada ističe da predloženo nije prihvatljivo jer u domenu razvoja, u okviru svojih nadležnosti, djeluju brojne institucije, kao Ministarstvo ekonomije, Ministarstvo nauke, Ministarstvo

poljoprivrede i ruralnog razvoja, Ministarstvo finansija, Sekretarijat za razvojne projekte i ostale državne institucije, instituti, brojna privredna udruženja i poslovne asocijacije, koje aktivno sarađuju u cilju stvaranja uslova za održivi ekonomski razvoj. Ideja o formiranju Crnogorske razvojne banke, djelimično je, u skladu s zakonskim propisima, pretočena kroz rad Investiciono-razvojnog fonda CG, koji posluje u cilju podrške ekonomske politike Vlade Crne Gore i podsticanja ubrzanog privrednog razvoja Crne Gore, dinamiziranja rasta mikro, malih, srednjih i velikih privrednih subjekata, ravnomjernijeg regionalnog razvoja, konkurentnosti i likvidnosti privrednih subjekata, kao i podsticanja finansiranja drugih projekata od lokalnog, regionalnog i državnog značaja. Takođe, s obzirom da nije definisana djelatnost potencijalnog privrednog društva, nije opravdano osnivanje istog. Nadalje, sljedećom podtačkom definisano je raskidanje protivzakonitih koncesionih ugovora i zabrana izvoza boksita, rude i prirodnih dobara, što nije prihvatljivo jer se vrši redovni monitoring realizacije potpisanih ugovora. Dodatno, Vlada ističe i da Ministarstvo ekonomije nije, u ime Vlade Crne Gore, zaključilo nijedan protivzakoniti ugovor o pravu na eksploataciju mineralnih sirovina, niti je u nadležnosti Ministarstva ekonomije da zabranjuje izvoz boksita budući da su pod njegovim nadzorom izvršavanje ugovornih obaveza.

U odnosu na sljedeće dvije podtačke, koje se odnose na potrebu izrade strateških dokumenata i prateće akcione planove, koji će biti u punoj saglasnosti s novom industrijskom politikom Evropske unije, Vlada ističe da je Industrijska politika Crne Gore do kraja 2020. godine, kao i prateći akcioni planovi koji se sprovode na godišnjem nivou, u skladu s obavezama iz pregovaračkog procesa u okviru Pregovaračkog poglavlja 20 predmet posebne pažnje Evropske komisije, koja, na takav način, kontinuirano prati stanje u ovoj oblasti i koja, do sada, u smislu kvaliteta i sadržine dokumenta odnosno koncepta mjera i aktivnosti koje se realizuju nije uputila nijedan negativan komentar.

Dodatno, analizirajući predloge narednih pet podtačaka, Vlada ističe neopravdanost predlaganja izrade studija revitalizacije i dugoročne održivosti aluminijske industrije, industrije čelika, industrije prerade drveta, prehrambene industrije i građevinske industrije, posebno imajući u vidu da su svi navedeni sektori detaljno definisani, kako unutar predmetnog dokumenta, tako i u okviru pojedinačnih sektorskih strategija. Kroz akcione planove industrijske politike sprovode se aktivne mjere, koje će, u narednom periodu u domenu metalne industrije (aluminijska i industrija čelika) rezultirati tehnološkom modernizacijom i boljim performansama na zaštiti životne sredine. Kod industrije prerade hrane i drvne industrije, s obzirom na

raspoložive potencijale, već se stimulišu ulaganja u poboljšanje kvaliteta prehrambenih i drvnih proizvoda, podstiču ulaganja u više faze prerade i povećanje stepena finalne prerade. U oblasti građevinarstva sprovode se mjere usmjerene ka većoj iskorišćenosti raspoloživih prirodnih potencijala (drvena masa, mineralni resursi, kamen, rudna bogatstva), što rezultira porastom kvaliteta gradnje.

U vezi s posljednjom podtačkom, koja se odnosi na studiju plana razvoja tržišta kapitala, Vlada ističe da se, u prethodnom periodu, aktivno radilo na izradi zakonodavnog okvira koji reguliše oblast tržišta kapitala. Krajem 2017. godine donijet je najvažniji pravni akt – Zakon o tržištu kapitala. Pritom se rad nastavio kroz dalje donošenje podzakonskih akata, čime se stvaruju neophodni uslovi za ispunjenje mjerila u dijelu Pregovaračkog poglavlja 6 – Privredno pravo, što implicira da je EK potvrdila da je oblast dovoljno regulisana odnosno da, kao i u prethodnim slučajevima, ova mjera ne donosi ništa novo.

Predlog rezolucije definiše gotovo sve aktivnosti koje su već prepoznate i razrađene Industrijskom politikom, koja, osim analize samog stanja u oblasti industrije definiše rješenja i utvrđuje prioritete djelovanja i pravce daljeg razvoja, a, dodatno, kroz mehanizam godišnjih akcionih planova za implementaciju, obezbjeđuje kontinuirani monitoring i evaluaciju cjelokupnog procesa realizacije industrijske politike. Stoga, ocjenjuje se da Predlog rezolucije o reindustrijalizaciji ne donosi nikakve novine i da nije potreban u okolnostima kada postoji strateški dokument, koji je Vlada Crne Gore utvrdila sredinom 2016. godine i kada se sinhronizovanim aktivnostima institucija javnog sektora i relevantnih asocijacija privatnog sektora intenzivno, u kontinuitetu, radi na implementaciji aktivnosti definisanih Industrijskom politikom Crne Gore do 2020. godine. Industrijskom politikom Crne Gore do 2020. godine jasno je prepoznato da modernizacija sektora sa potencijalom rasta i razvoja, uz primjenu principa pametne specijalizacije za podršku najperspektivnijim industrijskim sektorima, razvoj novih industrija, klustersko povezivanje i uključivanje u industrijske lance vrijednosti su elementi koji imaju značajnu ulogu u razvoju i usvajanju novih tehnologija, stvaranju novih industrijskih proizvoda i poboljšanju izvoznog potencijala, što sveukupno vodi ka jačanju industrijske konkurentnosti. Dodatno, u procesu implementacije Industrijske politike posebno se vodi računa o praćenju politike EU i usklađivanju s inoviranim EU okvirom Industrijske politike, što podrazumijeva kontinuiranu komunikaciju sa EK. U tom kontekstu je započet proces usklađivanja s najnovijim preporukama iz Saopštenja EK, s fokusom na rast investicija u nove tehnologije, inovacije, stvaranje preduslova za široku digitalizaciju privrede, internacionalizaciju i tranziciju ka

niskokarbonskoj i cirkularnoj ekonomiji. Konačno, prema postojećoj praksi u regionu i svijetu, strateški pravci razvoja i ciljevi industrijske politike za određeni period utvrđuju se od strane donosioca političkih odluka u državi, što je urađeno i kod nas. Pritom, svakako, treba imati u vidu neophodne pretpostavke zajedničkog djelovanja na svim nivoima vlasti u pravcu privlačenja stranih i podsticanja domaćih investicija, koji će, uz postojeće programske inicijative, efektuirati povećanjem učešća industrije u BDP-u i generalno povećanjem konkurentnosti crnogorske ekonomije.

Polazeći od navedenog, Vlada predlaže Skupštini Crne Gore da ne prihvati Predlog rezolucije o reindustrijalizaciji Crne Gore.

PREDSJEDNIK

Duško Marković

